

Onze Anglicaanse kerk, die op 23/01/1865 werd ingewijd door Bisschop Samuel Wilberforce, heeft sindsdien de Engelse gemeenschap te Oostende trouw gediend. De oorsprong van de Engelse kerk in onze stad dateert echter van lang voordien. Vanaf 1783 werden kerkdiensten voor de Engelse gemeenschap gehouden, maar dan in verschillende gebouwen. Het ontstaan van deze gemeenschap hangt onvermijdelijk samen met de verrassende groei die Oostende kende op het einde van de 18de eeuw. Deze zeer onregelmatige groei was verbonden aan de politieke ontwikkeling van dat ogenblik en voornamelijk aan de Amerikaanse onafhankelijkheidsstrijd.

Hierdoor groeide Oostende uit van een klein vissersdorp tot een bedrijvige haven, een centrum van handel en toerisme.

In 1783, tijdens de Oostendenrijks overheersing onder Jozef II, bloeide de haven als vrijhaven. Engelse kooplieden werden hierdoor aangetrokken. Er kwamen nieuwe warenhuizen en mettertijd vormde er zich een gemeenschap van ± 2000 Engelsen die er op dezelfde manier gingen leven als thuis. Er kwamen banken en verzekeringsmaatschappijen. Er waren Engelse pubs en er werden in het theater Engelse toneelstukken opgevoerd. Maar, deze expansie was niet voorbestemd om te blijven. Met het Verdrag van Versailles en de onafhankelijkheid van de Verenigde Staten veranderden de zaken en de bedrijvigheid in de Oostendse haven slook. De Engelsen trokken weg en slechts enkele families bleven. Keizer Jozef II had echter een reeks decreten goedgekeurd die aan niet-katholieken burgerrechten en een volledige vrijheid van godsdiensttoefening gaven. De alhier verblijvende Engelsen ijverden dan ook om een "chaplain" in vast verband te krijgen. Aan hun wens werd tegemoet gekomen. Zij kozen als eerwaarde, John Trevor die in een oud warenhuis werd ondergebracht dat ook dienst deed als kerk. Dit eerste begin van een Engelse kerkgemeenschap in Oostende floreerde niet omdat met de komst van de Fransen nog meer Engelsen zich terugtrokken en ook de handel met Engeland verviel. Men moest wachten tot na de nederlaag van Napoleon om de volgende stap naar een kerkgemeenschap te nemen.

Vanaf 1817 werd een "chaplain" aangesteld die Nederlands, Frans, en Engels sprak en die het leger en de Engelse inwoners van Oostende diende. De Nederlandse regering gaf toelating om de kapel van het klooster van de Witte nonnen vrij te maken van militair materiaal en te gebruiken voor de protestantse eredienst.

De Engelse inwoners van de stad vonden echter dat ze een eigen (Engelse) "chaplain" moest hebben. Hierop ging de Nederlandse regering naar enig aarzelen in. In 1829 werd de Eerwaarde heer Moses Marcus geïnstalleerd, naast de Nederlander Eerwaarde heer Van Dainse.

Na het ontstaan van het Koninkrijk België in 1830 kwam er een nieuwe bloeiperiode van Oostende. Het openen van de spoorweg tussen de badstad en Brussel werd gevolgd door het bouwen van drie mailboten om een betere dienst naar Dover te verzekeren. Het was een tijd van enorme expansie: nieuwe hotels, een casino, Engelse toeristen en ook een tijd waarin beslist werd een nieuwe kerk te bouwen voor de Engelse gemeenschap. De omgeving van het oude slachthuis in de Langestraat werd voorgesteld en de huidige kerk werd er gebouwd naar de tekeningen van Felix Laurays (die ook het stadsstation en de kerk van het Haz gras ontwierp.).

De Engelse kerk (ze werd nooit anders genoemd) werd gemeubeld met een aantal zaken uit de kapel van de Witte nonnen o.a. de communietafel, de preekstoel, de kerkbank en het orgel. Onze eerste koning Leopold I, was de Anglicaanse kerk zeer genegen en steunde haar regelmatig. Tot na de Tweede Wereldoorlog stond er een staatskerkbank die verschillende malen gebruikt werd door Koningin Victoria en andere leden van de Engelse Koninklijke Familie, als ze op bezoek kwamen bij Leopold I, oom van koningin Victoria.

Ook de Duitse keizer woonde er regelmatig, met zijn echtgenote, de eredienst bij. Bij het binnenkomen vallen onmiddellijk de Nationale vlaggen en de Standaarden van de Royal British Legion op, die aan weerszijden op de kerkmuur n hangen. In de herdenkingsnissen vind men de namen van de mannen van de Belgische Sectie van de Royal Navy, van de Brigade Piron en van het Royal Army Service Corps. Merkwaardig zijn ook de herdenkingsplaten die de raid op Zeebrugge, het zinken en bergen van de Victive, herdenken. Opvallend is ook de Godslamp, geschonken door de vroegere Chaplain, Eerwaarde heer I.E. Jones, ter nagedachtenis aan zijn vader, die met anderen van het 9de bataljon van het Welsh Regiment in 1917 te Passendale gedood werd.

Kijkt men naar boven dan ziet men het Memorialglasraam dat het Legionkenteken bevat. Dit kleine deel van een vroegere glasraam werd intact gevonden na een bomexplosie tijdens de Tweede Wereldoorlog. Het nieuwe raam werd in 1962 onthuld en is opgedragen aan de herinnering van de Oostendse en Districtsleden van het British Legion, die hun leven lieten tijdens de twee wereldoorlogen.

Opvallend in deze eenvoudige kerk zijn het aantal zaken die in verband kunnen gebracht worden met de twee wereldoorlogen. Dit hoeft geen verwondering te wekken als men bedenkt hoeveel offers de Engelsen op Vlaamse bodem gebracht hebben, niet alleen in de Eerste, maar ook in de Tweede Wereldoorlog.

In de nacht van 23 op 24 oktober laatstleden is het plafond van de kerk naar beneden gekomen. De ravage die door tomen plaaster, beton en balken werd aangericht is enorm. Een deel van de zitbanken en de preekstoel werd door de brokstukken beschadigd. De zondagmorgen waren nog een dertigtal mensen op een eredienst aanwezig geweest. Men verwacht dat de kerk gedurende verschillende maanden buiten gebruik zal zijn. De erediensten die er traditioneel in de eerste helft van november doorgaan zullen gehouden worden in de Capucijnkerk. Helemaal in lijn met de opvattingen van onze huidige paus met betrekking tot de protestanten.

Laat ons hopen dat de Engelse kerk vlieg hersteld wordt en weer dienst kan doen. Zij verwelkomt iedereen die Gods woord in het Engels wilt horen.

(Naar gegevens uit CONTACT, News-sheet of the English Church).

J.B. DREESEN

Lit. :

H.J. HILLYARD : A souvenir of Ostend being an historical record of the town and the English Church (Ostend, Unitas, 1935).

Robert HOSTYN : Oostendse orgels : Anglicaanse kerk
In De Plate, 1983, nr. 12, p. 66-67

LIDGELD 1984

Het lidgeld voor het lidmaatschap bij de Heemkundige vereniging "DE PLATE" is voor 1984 vastgesteld als volgt :

Aang-sloten lid :	300 fr.
Stunend lid :	500 fr.
Beschermend lid :	1000 fr. (vanaf)

Mogen we onze leden vragen gebruik te maken van hun hierbijgevoegd stortingsbulletin ?

O.V.

ROUWBERICHT

Met droefheid vernemen we het overlijden van de heer René LUST, die reeds meer dan 25 jaar lid was van onze vereniging.

Aan de familie Lust bieden wij onze oprechtste rouwbetuigingen aan.

A. VAN ISEGHEM
voorzitter